

Bestuursverslag 2019

Schippersgracht 9 1011 TS Amsterdam
secretariaat@vaderlandschfonds.nl
www.vaderlandschfonds.nl

Commissarissen en Honorair-Commissarissen

In het bestuursjaar 2019 heeft het bestuur afscheid genomen van Commissaris Els van Eijck van Heslinga. Mevrouw van Eijck van Heslinga was sinds 2007 commissaris en sinds 2012 vicevoorzitter van het fonds en daarmee de eerste vrouwelijke vicevoorzitter van het fonds sinds de oprichting in 1771.

Zij was verantwoordelijk voor de portefeuille maritieme historie en was tevens adviseur voor de Samenwerkende Maritieme Fondsen. De adviezen die zij maakte voor de maritiem historische aanvragen zijn van onschatbare waarde geweest en hebben bijgedragen aan een duidelijk en verantwoord subsidiebeleid voor de samenwerkende maritieme fondsen. Mevrouw van Eijck van Heslinga blijft als voorzitter van de Directie der Oostersche Handel en Reederijen en als voorzitter van de SMF voorlopig nog zeer betrokken. De Commissarissen hebben hun erkentelijkheid aan haar kenbaar gemaakt door haar te benoemen tot Honorair Commissaris.

Mevrouw Dr. Anita van Dissel is haar opgevolgd. Mevrouw Van Dissel heeft maritieme geschiedenis gestudeerd in Leiden waar zij ook gepromoveerd is. Zij werkte lange tijd voor het instituut maritieme historie (Koninklijke Marine), nu het NIMH. In 2011 werd zijn Universitair hoofddocent maritieme geschiedenis aan de Universiteit Leiden. Mevrouw Van Dissel is getrouwd en heeft drie studerende zonen. Tevens is zij directeur in de Directie der Oostersche Handel en Reederijen.

Het Fonds

In 2019 hebben de commissarissen vier keer vergaderd. In tegenstelling tot voorgaande jaren heeft de voorjaar vergadering in verband met de locatie van het Klein Rapport na de vergadering, plaatsgevonden op een externe locatie in Amsterdam. De wintervergadering in november was uitsluitend een digitale vergadering met besluitvorming via de website. De zomer- en najaarsvergadering vonden plaats op de Schippersgracht.

De Honorair Commissarissen werden bijgepraat tijdens het jaardiner op 21 juni in Burgemeesterskamer van Hotel The Grand. Voorafgaand aan het diner gaf Arjen Mintjes van de Maritieme Academie een inkijkje het huidige maritiem onderwijs in Nederland. De heer Reginald Visser werd tijdens het diner benoemd tot Honorair Commissaris.

De commissarissen van het fonds ontvangen geen beloning.
De commissarissen van het fonds ontvangen geen reis en of en onkostenvergoeding.

Samenwerkende Maritieme Fondsen

De voorzitters van de SMF hebben in 2019 tweemaal vergaderd. De heer Visser, voormalig voorzitter van het Vaderlandsch Fonds heeft in het voorjaar mevrouw van Eijck van Heslinga gevraagd hem op te volgen als voorzitter van de SMF. Binnen de fondsen hebben een aantal bestuurswisselingen plaatsgevonden. Ondersteuningsfonds NISS heeft een nieuwe voorzitter, de heer Rutger Van Slobbe. De Vereeniging de Prins Hendrik Stichting wordt in 2019 onder voorzitterschap van de heer Joost Lammerts een stichting.

De digitalisering binnen de SMF is inmiddels doorgevoerd. Subsidie aanvragen en vergaderingen worden nu volledig digitaal voorbereid.

De voorzitter van de SMF onderstreept het belang van de gedragscode voor ANBI-stichtingen. Deze code Goed Bestuur wordt door de branche organisatie van de fondsen (FIN) getoetst. Een aantal fondsen waaronder het Vaderlandsch Fonds zal deze toetsing laten uitvoeren.

In 2020 wordt er een bijeenkomst voor alle bestuursleden van de SMF georganiseerd. De laatste keer was in 2018. Deze bijeenkomsten worden als waardevol ervaren.

De samenwerking met de ambtelijk secretaris van de SMF en van het Vaderlandsch Fonds wordt de komende jaren voortgezet op de ingeslagen weg.

Penningmeestersoverleg

Er is in 2019 geen penningmeesters overleg geweest. De thesauriers van het fonds onderhouden op regelmatige basis contact met de penningmeester van de Directie der Oostersche Handel en Reederijen, de heer Wolters.

VOK

De relatie met de Vereeniging Oud Kwekelingen (VOK) werd in 2019 gevierd met het traditionele Klein Rapport, aansluitend aan de voorjaarsvergadering op 27 februari. Het bestuur van VOK was gastheer en nodigde de commissarissen van het fonds uit voor een diner in het Mowenpick Hotel in Amsterdam.

Bij de jaarlijkse VOK-reünie in december, werd door de voorzitter, de heer Boogaard, namens het Vaderlandsch Fonds een krans gelegd bij het monument voor de in WO II omgekomen oud-kwekelingen.

Vermogen

Het vermogen van het Vaderlandsch Fonds heeft zich in 2019 positief ontwikkeld en bedroeg per ultimo 2019 €16.860.247,-. Het vermogen is daarmee verder boven het voor inflatie gecorrigeerde stamvermogen uitgegroeid (per ultimo 2019 bedroeg deze €13.985.997,-). Het vermogen is met andere woorden sinds 2005 meer dan de inflatie gestegen en heeft de onttrekkingen kunnen compenseren waardoor de continuïteit in het realiseren van de vermogens- en inkomstendoelstellingen van de afgelopen jaren kon worden geborgd.

Het beleggingsresultaat over 2019 is buitengewoon geweest en kwam uit op €1.937.035,-. De verhouding risicodragend versus risicomijdend van 53% versus 47% is daarbij ongewijzigd gebleven waarbij aangetekend dient te worden dat er, gezien de aanhoudend lage kapitaalmarktrente, in de categorie risicomijdend nog steeds meer cash aangehouden wordt en minder obligaties.

Het belegd vermogen blijft ongeveer gelijk verdeeld over InsingerGilissen (€9,3 miljoen actief beleggingsbeleid) en ABNAMRO (€7,6 miljoen passief beleggingsbeleid).

De portefeuille bij InsingerGilissen wordt bancair ondersteunt door een senior vermogensbeheerder. Het passief beheerde deel van de portefeuille wordt aangestuurd door de thesauriers. De helft van deze passieve portefeuille wordt in liquiditeiten aangehouden en de andere helft in twee breed gespreide aandelenindexfondsen (Northern Trust World & Europe).

Gezien de maatschappelijke positie van het Vaderlandsch Fonds hebben de thesauriers in overleg met de bankiers van InsingerGilissen een voorstel uitgewerkt om de beleggingen een meer duurzaam karakter te geven. Dit voorstel zal in 2020 aan het Bestuur worden voorgelegd.

In 2019 is tenslotte verdere voortgang geboekt in het streven van het Vaderlandsch Fonds om met de andere maritieme fondsen op financieel gebied samen te werken. Deze trend wordt actief ondersteunt door het secretariaat. Zo is door de thesauriers in 2019 de beleggingsportefeuille vergeleken met die van de 'Oostersche Handel en Reederijen Fonds' en verdere informatie met elkaar gedeeld. Voor 2020 is het streven dit ook verder te doen met de overige fondsen.

Uitgavenbeleid

Bijzondere projecten daargelaten hebben de Commissarissen besloten om op basis van het uitgavenbeleid voor 2019 wederom ongeveer 2% van het belegd vermogen aan subsidies toe te kennen, waarbij ongeveer 1/3 bestemd is voor de portefeuille maritieme historie en 2/3 voor de portefeuille onderwijs.

Het totaal toegekende subsidiebedrag in 2019 betrof €222.900,-. Naast de subsidies kende het fonds in 2019 de uitgavenposten 'organisatiekosten' van €28.917,- en 'huisvestingskosten' van €7.835,- (betreffende respectievelijk voornamelijk de kosten van het secretariaat alsmede het pand aan de Schippersgracht).

Een deel van de kosten voor het secretariaat wordt gedeeld met de andere maritieme fondsen omdat een belangrijk deel van de werkzaamheden van de secretaris de gezamenlijke maritieme fondsen betreffen.

Governance

Vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid dienen vermogensfondsen de governance goed op orde te hebben, de branche organisatie Fondsen in Nederland (FIN) heeft hiertoe een toetsbare richtlijn 'good governance opgesteld'. De commissarissen van het Vaderlandsch Fonds hebben besloten deze richtlijn te implementeren en ook de implementatie hiervan extern te laten toetsen. Mede naar aanleiding hiervan is het 'Beleid en Financieel Reglement van het Vaderlandsch Fonds' opgesteld en vastgesteld. Na vaststelling is het document voorgelegd aan de commissie toetsing Code Goed bestuur van het FIN. Het fonds hoopt dat in 2020 de toetsing met goed gevolg wordt afgerond.

Locatie Schippersgracht

Op de Schippersgracht ghs bevindt zich het secretariaat van het fonds, alsmede het secretariaat van de Samenwerkende Maritieme Fondsen (SMF). Het secretariaat van drie andere fondsen (Stichting Directie der Oostersche Handel en Reederijen, Admiraal van Kinsbergenfonds, de Prins Hendrik Stichting) was al gevestigd op de Schippersgracht. In 2019 heeft Stichting Ondersteuningsfonds NISS besloten om samen te gaan werken met de secretaris van het Vaderlandsch Fonds, waarmee ook een deel van het secretariaat van het NISS vanaf de Schippersgracht zal worden beheerd.

Behalve voor de vergaderingen van het Vaderlandsch Fonds wordt de Schippersgracht ook gebruikt voor tal van andere maritieme overleggen van de SMF.

Schippersgracht ghs maakt deel uit van de VVE Schippersgracht 8-9. In 2019 heeft een verrekening plaatsgevonden tussen de leden van de VVE. Het Vaderlandsch Fonds had een vordering op de VVE.

Zomer 2019 is het pand aan de voor- en de achterzijde opnieuw geschilderd. Deze schilderkosten werden uit VVE budget gefinancierd.

College Zeemanshoop

In 2018 zijn er gesprekken geweest met het bestuur van het College Zeemanshoop (CZH) over een mogelijke samenwerking in welke vorm dan ook. In 2019 heeft CZH laten weten af te zien van samenwerking. Het Vaderlandsch Fonds heeft laten weten dat het aanbod blijft staan en het besluit wordt gerespecteerd.

Kunstcollectie

De kunstcollectie van het fonds wordt museaal beheerd door Het Scheepvaartmuseum. Jaarlijks controleert de Auditcommissie Collectiebeheer van de Vereniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum hoe wordt voldaan aan de normen voor het goed beheren van de collectie. Mevrouw van Eijck van Heslinga maakt namens het Vaderlandsch Fonds deel uit van deze commissie.

In 2019 heeft de Auditcommissie verslag gedaan van de in 2018 uitgevoerde controle. Er zijn geen zaken geconstateerd die extra aandacht vragen.

Tijdens andere inspecties is nog weer eens gebleken dat historische scheepsmodellen vanwege hun kwetsbaarheid bijzondere bewaaromstandigheden vergen om voor de toekomst behouden te blijven. In nauwe samenwerking met deskundige medewerkers van Het Scheepvaartmuseum werkt het Vaderlandsch Fonds aan het optimaliseren van de situatie op de Schippersgracht en bij niet-museale bruikleennemers van scheepsmodellen uit de Vaderlandsch Fonds collectie.

Portefeuille Onderwijs en Wetenschap

In 2019 steunde het Vaderlandsch Fonds met kleine bedragen een aantal studenten initiatieven zoals het Solar Boat Team van de TU Delft, en de buitenland excursie van de S.G. Willem Froude Stichting. Aan de Sail Training Association Netherlands werd

subsidie verleend voor het ontwikkelen van een aantal 'rubrics' (leermodules), bedoeld om scholieren en/of studenten studiepunten te kunnen laten verdienen via korte vaarperiodes aan boord van een tallship.

Jaarlijks komen er talloze verzoeken van scouting verenigingen voor uiteenlopende projecten. In 2019 is besloten om samen met de andere maritieme fondsen beleid op te stellen voor het doen van een aanvraag, en de aanvragen bij voorkeur via Scouting Nederland te laten lopen. Vanaf 2020 zal dit beleid worden uitgewerkt. De redders (KNRM en Reddingsbrigade Nederland) hebben van de SMF een toezegging gekregen voor een vast bedrag voor de komende drie jaar, zodat zij niet ieder jaar opnieuw een aanvraag hoeven te doen. Het Vaderlandsch Fonds draagt €15.000,- per jaar bij.

Nederland Maritiem Land heeft een communicatieplan gepresenteerd voor de arbeidsmarkt. Het is een ambitieus plan waarbij de nadruk ligt op het interesseren van jongeren voor de maritieme sector in de breedste zin van het woord. Het Vaderlandsch Fonds is bereid om dit plan te steunen, en zal in 2020 samen met de SMF definitief bepalen hoeveel subsidie wordt verleend.

Maritieme Historie

Het Vaderlandsch Fonds steunde in 2019 onder andere een aantal projecten of tentoonstellingen van (maritieme-) musea in Nederland zoals het Friesch Museum, Panorama Mesdag en museum Vlaardingen.

Stichting Fellows van Het Scheepvaartmuseum heeft een voorstel gedaan voor voortzetting van het fellowship-programma in de periode 2020-2024. Het programma past in de zogenaamde piramide voor talentontwikkeling, waarin Het Scheepvaartmuseum Amsterdam, Maritiem Museum Rotterdam en Leerstoel Zeegechiedenis Leiden samenwerken om de toekomst van maritiem historisch onderzoek in Nederland veilig te stellen. Het Vaderlandsch Fonds vindt het belangrijk dat het fellowship-programma doorgang vindt en zal de komende vijf jaar €6.000,- per jaar bijdragen.

Het Vaderlandsch Fonds steunde het initiatief van een groep gerenommeerde maritiem historici uit Nederland en Vlaanderen om een 1-daags congres, een 'Vlootschouw' te organiseren waar maritiem historisch belangstellenden elkaar ontmoetten om kennis en activiteiten uit te wisselen en af te stemmen. Januari 2020 vond de bijeenkomst in Het Scheepvaartmuseum in Amsterdam plaats en deze werd zeer positief ontvangen.

Het Vaderlandsch Fonds heeft bijgedragen aan de verwerving van twee zeldzame monumentale wandtapijten van de Slag bij Solebay (1672) naar ontwerp van Willem van de Velde de Oude door Het Scheepvaartmuseum.

Een van de twee zeldzame monumentale wandtapijten van de Slag bij Solebay (1672), de vloten zijn opgesteld voor de strijd, naar ontwerp van Willem van de Velde de Oude, 5,87 x 3,30 metres, gemaakt na 1685.

Tevens heeft het Fonds bijgedragen aan de restauratie van een iconisch penschilderij van Van de Velde de Oude, een van de topstukken van het Stedelijk museum Alkmaar. Het schilderij zal na restauratie worden uitgeleend aan Het Scheepvaartmuseum voor een grote Van de Velde tentoonstelling, najaar 2020 (*die vanwege de Covid-19 crisis is uitgesteld tot najaar 2021*).

Het project Zeevarende op de Koopvaardij, 1600-2000, geïnitieerd door Huygens ING kan tevens op steun van het fonds rekenen. Door het koppelen van diverse reeds bestaande databestanden in een centrale database Dutch Sailors Online wordt het mogelijk de loopbanen en levensloop van zeelieden sinds ongeveer 1600 te reconstrueren. Het Vaderlandsch Fonds draagt gedurende vier jaar €10.000,- per jaar bij.

~

R.A. Boogaard, *voorzitter*

Dr. A.M. Van Dissel

Dr. E.M. Jacobs

M.T. Tegelberg CDR bd

Prof. Ir. J.J. Hopman

Mr. A.M. van der Laan, *thesaurier*

F. Laumans, *thesaurier*

Drs A.N. Schneemann, *secretaris*

Balans per 31 december 2019

ACTIVA

Stichting Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's Lands Zeedienst

1.1 Balans per 31 december 2019

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	148.000		129.000	
Inventaris	<u>1.897</u>		<u>1.029</u>	
		149.897		130.029
<i>Financiële vaste activa</i>				
Overige effecten	<u>12.892.139</u>		<u>10.429.359</u>	
		12.892.139		10.429.359
Vlottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Belastingen	21.193		17.621	
Overige vorderingen	2.140		1.730	
Overlopende activa	<u>322</u>		<u>864</u>	
		23.655		20.215
<i>Liquide middelen</i>		3.794.556		4.222.661
Totaal activazijde		<u>16.860.247</u>		<u>14.802.264</u>

Balans per 31 december 2019

PASSIVA

Stichting Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's Lands Zeedienst

1.1 Balans per 31 december 2019

(Na resultaatbestemming)

PASSIVA	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
vermogen				
Stichtingskapitaal	13.985.997		13.631.576	
Bestedingsreserve	2.387.455		804.841	
Herwaarderingsreserve	<u>71.000</u>		<u>52.000</u>	
		16.444.452		14.488.417
Voorzieningen				
Groot onderhoud gebouw	<u>43.939</u>		<u>43.939</u>	
		43.939		43.939
Langlopende schulden				
Toegezegde subsidies	<u>74.000</u>		<u>91.000</u>	
		74.000		91.000
Kortlopende schulden				
Toegezegde subsidies	289.668		168.100	
Overlopende passiva	<u>8.188</u>		<u>10.808</u>	
		297.856		178.908
Totaal passivazijde		<u>16.860.247</u>		<u>14.802.264</u>

Stichting Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's Lands Zeedienst

1.2 Staat van baten en lasten over 2019

	2019	2018
	€	€
Resultaat beleggingen	2.219.164	-536.912
Kosten beleggingen	43.288	36.798
Saldo	2.175.876	-573.710
Rentebaten	824	1.907
Baten	2.176.700	-571.803
Afschrijvingen materiële vaste activa	675	649
Huisvestingskosten	7.358	6.839
Subsidies en contributies	222.900	116.840
Organisatiekosten	28.917	59.275
Lasten	259.850	183.603
Bijzondere baten	20.185	-
Som der bijzondere baten en lasten	20.185	-

Bijlage 3.1 Overzicht subsidies

	stand per 1/1	Toegekende subsidies	Uitbetaalde subsidies	Ingetrokken subsidies	stand per 31/12
	€	€	€	€	€
2019					
SMF 19.07		3.750	3.750	-	-
SMF 19.11		1.250	1.250	-	-
SMF 19.04		15.000	-	-	15.000
SMF 19.08		7.000	-	-	7.000
SMF 19.10		5.000	-	-	5.000
SMF 19.12		4.000	-	-	4.000
SMF 19.16		2.500	-	-	2.500
SMF 19.17		40.000	-	-	40.000
SMF 19.18		30.000	-	-	30.000
SMF 19.13		1.000	-	-	1.000
SMF 19.26		1.250	-	-	1.250
SMF 19.29		7.500	-	-	7.500
SMF 19.30		2.500	-	-	2.500
SMF 19.31		23.250	7.750	-	15.500
SMF 19.32		15.000	-	-	15.000
SMF 19.36		3.500	-	-	3.500
SMF 19.38		2.000	-	-	2.000
SMF 19.39		500	-	-	500
SMF 19.40		3.000	-	-	3.000
SMF 19.44		7.500	-	-	7.500
SMF 19.45		1.500	-	-	1.500
SMF 19.47		19.500	-	-	19.500
SMF 19.48		5.000	-	-	5.000
SMF 19.49		3.000	-	-	3.000
SMF 19.50		10.000	-	-	10.000
SMF 19.100		1.500	-	-	1.500